

राष्ट्रिय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

भरतपुर महानगरपालिका-३ चितवन

स्थायी लेखा नं.६०७५१७७०९

बचत निति २०७९

राष्ट्रिय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

बचत कायविधि २०७९

प्रस्तावना :

समुदायका आमनागरिकहरुको संगठित रुपमा आफ्ना वित्तीय समस्या समाधान गर्नसमुदायमा छरिएर रहेको सानो सानो रकम तथा अनावश्यक रुपमा खर्च भई जाने रकमलाई संस्थामा सदस्यता प्राप्त गरी औपचारिक एवं सुरक्षित रुपमा सदस्यहरु मार्फत संकलन गरी उनीहरुको बचत गर्न पाउने अधिकार सुरक्षित गर्दै स्थानीय स्तरमा पुंजी निर्माण गर्न कार्यक्षेत्रभित्रका मानिसहरुको प्रत्यक्ष सहभागिता तथा संस्थामा निरन्तर लगानी मार्फत समुदायको स्वामित्व स्थापित गर्दै स्थानीय स्तरमा लगानीका सम्भावनाहरु विकास गर्नका साथै सदस्यहरूसँग भएको रकमलाई विभिन्न प्रकारको बचतको रूपमा संकलन गरी सोमा उचित व्याज प्रदान गर्ने र सदस्यहरूलाई आवश्यकता अनुरूप स्थानीय स्तरमा नै सरल र सुलभ तरिकाले वित्तिय सेवा पुर्याउन बान्छनिय भएकोले यो कायविधि जारी गरिएको छ ।

परिच्छेद १ प्रारम्भिक

१. नाम:

यो कायविधि को नाम “राष्ट्रिय बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाको बचत कायविधि २०७९” रहेको छ ।

२. प्रारम्भ :

यो कायविधि संस्थाको सञ्चालक समितिले पारित गरी तोकिएको मितिदेखि लागु हुनेछ ।

३. परिभाषा :

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस बचत कायविधि मा

- (क) “संस्था” भन्नाले राष्ट्रिय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि, भरतपुर लाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ख) “समूह” भन्नाले संस्थामा लघुवित्त कारोबारको लागि आवद्ध बचत समूहलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ग) “बचत कायविधि” भन्नाले संस्थाको बचत कायविधि लाई जनाउने छ ।
- (घ) “सदस्य” भन्नाले संस्थाको तोकिए बमोजिको शेयर खरिद गर्ने व्यक्ति वा सदस्यता कायविधि बमोजिमका शेयर सदस्यहरूलाई जनाउने छ ।
- (ङ) ‘सञ्चालक’ भन्नाले संस्थाको समितिको सदस्य सम्झनुपर्दछ र सो शब्दले समितिको पदाधिकारीलाई समेत जनाउँछ ।
- (च) “कर्मचारी” भन्नाले संचालक समितिबाट दैनिक कार्य सम्पादनकोलागि पारिश्रमिक भुक्तानी गर्ने गरी नियुक्त संस्थाका प्रमुख व्यवस्थापक लगायत अन्य आधिकारिक व्यक्तिहरु समेतलाई जनाउने छ ।

- (छ) “बचतकर्ता” भन्नाले यस कायविधि अनुरूप सञ्चालित बचत कार्यक्रममा सहभागी सदस्य एवं बाल बचतकर्ताहरु समेतलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ज) “संघ” भन्नाले संस्था आवद्ध भएको जिल्ला तहको बचत तथा ऋण सहकारी संघ र जिल्ला सहकारी संघ समेतलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (झ) “केन्द्रीय संघ” वा “नेफ्स्कून” भन्नाले बचत तथा ऋण सहकारी संघ/संस्था सदस्य रहने गरी स्थापित बचत तथा ऋण केन्द्रीय सहकारी संघलाई सम्झनु पर्दछ ।
- (ञ) “ऐन” भन्नाले विद्यमान सहकारी ऐनलाई जनाउने छ ।
- (ट) “नियमावली” भन्नाले विद्यमान सहकारी नियमावलीलाई जनाउने छ ।
- (ठ) “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस कायविधि का अलावा संस्थाको विनियम र अन्य कायविधि हरूमा तोकिए बमोजिम भन्ने सम्झनु पर्दछ ।
- (ड) “प्राथमिक पुँजीकोष” भन्नाले जगेडा कोष र शेयर पुँजीको योगलाई सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद २

४. उद्देश्यहरु :

समुदायमा छरिएर रहेको स-सानो पुँजीलाई सदस्यहरुको आवश्यकता, चाहना र क्षमता अनुरूप संस्थामा सुरक्षित रुपमा राख्न र आवश्यकता बमोजिम परिचालन गराउन यस कायविधि ले निम्न उद्देश्यहरु निर्धारण गरेको छ :

- क) सदस्यहरुलाई अनावश्यक खर्च कटौती गरी बचत गर्ने बानीको विकास गराउने ।
- ख) सदस्यहरुको आवश्यकता, चाहना र क्षमताको आधारमा बचत सेवाहरु विकास गरी प्रवाह गर्ने ।
- ग) सदस्यहरुको बचतमा प्रतिस्पर्धात्मक व्याज प्रदान गरी सदस्यहरुको क्षमता विकासमा टेवा पुऱ्याउने ।
- घ) संस्थाले प्रदान गर्ने बचत सेवालाई व्यवस्थित, पारदर्शी एवं सदस्यमैत्री बनाउने ।
- ङ) सदस्यहरुको वित्तीय क्षमताको आधारमा वर्गिकरण गर्ने ।
- च) सञ्चालक समितिलाई कायविधि गत मार्गदर्शन प्रदान गरी निर्णयात्मक कार्यमा सहयोग गर्ने ।
- छ) सदस्यहरुलाई समानताका आधारमा सेवा प्रवाह गर्ने ।

५. बचत निक्षेप संकलन : संस्थाले सदस्यहरुबाट देहाय बमोजिमको बचतसंकलन गर्न सक्नेछ :-

- (१) सदस्यले साधारण बचतको रुपमा संस्थाको सदस्यता प्राप्त गरेको मिति देखि संस्थामा सदस्यले कबुल गरे बमोजिमको बचत रकम ।
- (२) सदस्यले संस्थाको बचत तथा ऋण कायविधि को अधीनमा रही तीन महिना भन्दा बढी समयका लागि आवधिक बचतको रुपमा रकम संकलन गर्न सक्नेछ ।
- (३) सदस्यले उपदफा (१) बमोजिम जम्मा गरेको रकम सामान्य अवस्थामा भिक्त पाउने छैन ।
- (४) संस्थाले प्राथमिक पुँजी कोषको १५ गुणा सम्म मात्र सदस्यहरुबाट बचत संकलन गर्नेछ ।
- (५) संस्थाले सार्वजनिक रुपमा विज्ञापन गरी बचत निक्षेप संकलन गर्ने छैन ।
- (६) संस्थाले आफ्नो सदस्यहरुका बीचमा मात्र सीमित रही बचत निक्षेप संकलन गर्ने र कर्जा प्रवाह गर्ने कार्य गर्नेछ ।
- (७) संस्थाले गैर)सदस्यसंग बचत तथा ऋणको कारोवार गर्नेछैन ।
- (८) संस्थाले सहकारी बैंक र सहकारीका आफू आवद्ध संघहरु बाहेक प्राकृतिक व्यक्तिसंग मात्र बचत तथा ऋणको कारोवार गर्नेछ ।

६. बचतको प्रकार र सीमा

६.१ संस्थाले बचतका प्रकारहरु तय गर्दा निम्न कुराहरुलाई समावेश गर्नुपर्ने छ ।

- क) बचतको उद्देश्य
- ख) समय अवधि
- ग) बचत जम्माको अवधिको प्रकृति
- घ) बचत फिर्ता गर्ने प्रावधान
- ङ) न्यूनतम मौज्दात
- च) ब्याजदर
- छ) अन्य निर्धारित शर्तहरु

६.२ संस्थाले बचतको प्रकारहरु तय गर्दा निम्न प्रक्रियाहरु अवलम्बन गर्नुपर्ने छ ।

- क) सदस्यको आवश्यकता सर्भेक्षण
- ख) ढाँचा तयारी
- ग) नमूना प्रयोग
- घ) बचत सेवाको प्रारम्भ
- ङ) तयारी र मूल्यांकन

६.३. बचतका प्रकारहरु :

(क) नियमित बचत

प्रत्येक महिना महिनामा वा निश्चित नियमित अवधिमा सदस्य रहँदासम्म अनिवार्य रूपमा सदस्यले जम्मा गर्न कबोल गरेको बचतलाई नियमित बचत भनिने छ । यस्तो बचत मासिक वा नियमित रूपमा न्यूनतम रु.२००/- नियमित रूपमा जम्मा गर्नुपर्नेछ । यस्तो बचतमा सदस्यको नियमित आय क्षमताको आधारमा एक आर्थिक वर्षभरी समान दरमा जम्मा गर्नुपर्नेछ । यो बचत ५(पाँच) वर्ष सम्म निकाल्न पाईने छैन । ५(पाँच) वर्ष पछि जम्मा नियमित बचतको ७०% मात्र निकाल्न पाईनेछ । यो बचतको आधारमा ऋण निति अनुसार ऋण लगानि गरीनेछ ।

(ख) दैनिक बचत

दैनिक आमदानी गर्ने सदस्यहरुको सुविधाका लागि संस्थाका सदस्यहरुले दैनिक रूपमा संस्थामा आई जम्मा गर्ने वा संस्थाका कर्मचारीहरुले दैनिकरूपमा सदस्यहरुको घर दैलोमा गई संकलन गरिने बचतलाई दैनिक बचत भनिने छ । दैनिक बचतमा न्यूनतम रु.५००/- रकम जम्मा गर्न सकिने छ । यस्तो खाता सञ्चालन गर्दा संस्था र सदस्यबीचमा भएको सम्झौताका आधारमा खाता सञ्चालन गर्ने अवधि निश्चित गरिन्छ ।

(ग) कोपिला बचत

सदस्यद्वारा संरक्षित ५ वर्षमुनीका बालबालिकाहरुले मासिक वा ऐच्छिक रूपमा जम्मा गर्ने बचतलाई कोपिला बचत भनिनेछ । यस्तो बचतमा बाल बचतकर्ताले न्यूनतम रु.१०००/- देखि अधिकतम जतिसुकै रकम जम्मा गर्न सक्नेछ । मासिक रूपमा जम्मा गर्नुपर्ने रकम बाहेक थप रकम समेत जम्मा गर्न चाहेमा यस्तो खातामा जम्मा गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।

(घ) बाल बचत

सदस्यको संरक्षकत्वमा रहेका ५ वर्षदेखि १६ वर्षसम्मका बालबालिकाहरूले मासिक वा ऐच्छिक रूपमा जम्मा गर्ने बचतलाई बाल बचत भनिने छ । यस्तो बचतमा न्यूनतम रु.२०००/- देखि अधिकतम जतिसुकैरकम बचत गर्न सकिने छ ।

(ङ) खुत्रुके बचत

घरमा कुनैपनि माध्यमबाट प्राप्त हुने सानो सानो रकमलाई पुँजी निर्माणमा उपयोग गर्नको लागि संस्थाका सदस्यहरूले आफूसँग भएको थोरै, थोरै रकमलाई घरमा नै खुत्रुकेमा जम्मा गरी बेला-बेलामा संस्थामा ल्याई वा संस्थाका कर्मचारी नै सदस्यको घरमा गई जम्मा गरिने बचतलाई खुत्रुके बचत भनिने छ । यस्तो बचतमा अधिकतम जति पनि बचत गर्न सकिने छ । खुत्रुके बचत संचालन गर्न चाहने सदस्यलाई संस्थाले संस्थाको आफ्नै लागतमा वा सदस्यको लागत सहभागितामा खुत्रुके उपलब्ध गराउनेछ ।

(च) सिर्जनसिल नारी बचत

संस्थाका महिला सदस्यहरूले आफ्नो खरखाँचो टार्नकोलागि संस्थामा नियमित वा ऐच्छिक रूपमा जम्मा गर्ने बचतलाई गृहिणी बचत भनिने छ । यस्ता बचत न्यूनतम रु.१०००/- देखि अधिकतम जतिसुकै रकम बचत गर्न सकिने छ ।

(छ) जेष्ठ सदस्य बचत

संस्थाका सदस्यहरू मध्ये ६० वर्ष उमेर पुगेका सदस्यहरूबाट मासिक वा ऐच्छिक रूपमा जम्मा गरिने बचतलाई जेष्ठ सदस्य बचत भनिने छ । यस्तो बचतमा न्यूनतम रु.१०००/-बचत गर्न सकिनेछ । राज्यले वा अन्य कुनै माध्यमबाट प्राप्त रकमको व्यवस्थापन गरी वृद्धावस्थामा परिचालन गरी आत्मसम्मान र स्वाभिमानका साथ जीवनयापनको लागि सहयोग पुर्याउने उद्देश्यका साथ यो बचत सञ्चालन गर्न संस्थाले विशेष प्राथमिकता निर्धारण गर्न सक्नेछ ।

(ज) आवधिक बचत

संस्थाका सदस्यहरूले निश्चित अवधि सम्मकोलागि सम्भौता गरी राखिने बचतलाई आवधिक बचत भनिने छ । यस्तो बचतमा अधिकतम जतिसुकैरकम बचत गर्न सकिने छ । यसरी संकलन गरिने बचत संस्थाको कूल बचतको ३० प्रतिशत भन्दा बढी हुने गरी स्वीकार गरिने छैन ।

(झ) विशेष बचत

कुनै विशेष शिर्षक तोकिएको सोहि प्रयोजनको लागि रकम भित्रिने गरी गरिने बचतलाई विशेष बचत भनिनेछ । विशेष बचतमा सदस्यले न्यूनतम रु.५०००/-देखि अधिकतम रु. रु.१०,००,०००/-सम्म जम्मा गर्न सक्नेछ ।

(ञ) क्रमिक बचत

सदस्यहरूले तोकिएको किस्ता अवधि खुलाई क्रमिक रूपमा बचत गर्दै जाने र तोकिए बमोजिमको किस्ता जम्मा गरिसके पश्चात संस्थाबाट निश्चित गरीएको एकमुष्ट रकम भुक्तानी गर्ने बचतलाई

क्रमिक बचत भनिनेछ । यस्तो बचतमा सदस्यले मासिक न्यूनतम रु.१०००/- बचत जम्मा गर्नुपर्ने छ ।

(ट) घरायसी उपकरण खरिद बचत :

प्राविधिक उपकरणहरूको आवश्यकतालाई सहज रूपमा व्यवस्थापन एवं परिपूर्ति गर्नको लागि निश्चित उपकरणहरू कम्प्युटर, ल्यापटप, टी.भी., रेफ्रिजेरेटर, वासिङ्ग मेसिन, लगायतका घरायसी प्रयोजनमा प्रयोग हुने उपकरणहरू खरिद गर्न सदस्यहरूले यस्तो बचत गर्न सक्नेछन् । यस्तो बचतमा न्यूनतम रु.३०००/- देखि बढिमा जतिसुकै रकम जम्मा गर्न सक्नेछन् ।

(ठ) राष्ट्रिय व्यापार बचत

दैनिक आम्दानी गर्ने सदस्यहरूको सुविधाका लागि संस्थाका सदस्यहरूले दैनिक रूपमा संस्थामा आई जम्मा गर्ने वा संस्थाका कर्मचारीहरूले दैनिकरूपमा सदस्यहरूको घर दैलोमा गई संकलन गरिने बचतलाई राष्ट्रिय व्यापार बचत भनिने छ । यस बचतमा न्यूनतम रु.१०,०००/-, रु.२०,०००/- र रु.५०,०००/- रकम रहने छ । यस्तो खाता सञ्चालन गर्दा संस्था र सदस्यबीचमा भएको सम्झौताका आधारमा खाता सञ्चालन गर्ने अवधि निश्चित गरिन्छ ।

(ड) कर्मचारी भविष्य बचत

कुनै पनि संस्थाको कर्मचारीहरूले तोकिएको किस्ता अवधि खुलाई क्रमिक रूपमा बचत गर्दै जाने र एकमुष्ट संस्थाले तोकिए बमोजिम रकम थप गरी भुक्तानि दिने बचत कर्मचारी भविष्य बचत हो । यस बचतमा कर्मचारीहरूको प्रतिनिधि लाई सदस्यता दिई कर्मचारीहरूको त्यस सदस्य अन्तरगत कर्मचारीहरूको खाता खोल्नेछ । यस बचतमा कर्मचारीहरूको प्रतिनिधिले नियमित रूपमा बचत गर्न/गराउन बाध्य हुनेछ ।

कुनै कर्मचारीले संस्थाबाट राजिनामा दिएमा वा निस्कासन भएमा कर्मचारीहरूको प्रतिनिधि र राजिनामा दिएको/निस्कासन भएको कर्मचारीको सयूक्त दस्तखत भएको निवेदनको आधारमा बचत फिर्ता वा बचत हस्तान्तरण गरीनेछ । आवश्यक प्रकृया पुरा गरी बचत फिर्ता वा बचत हस्तान्तरण गर्नको लागी धेरैमा ३५ दिन सम्म लाग्न सक्नेछ ।

(संस्थाले बचतका प्रकारहरू, व्याजदर, राख्ने वा भित्रिने प्रक्रियाहरू प्रचलित अभ्यास बमोजिम आवश्यकता अनुसार निर्णय गर्न सक्नेछन्।)

७. बचतमा व्याज निर्धारण र गणना

बचतमा व्याज निर्धारणको लागि संस्थाले छुट्टै कार्यविधि बनाई कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ । सो कार्यविधि अनुरूप विश्लेषण गरी व्याज दर निर्धारण गर्ने अधिकार सञ्चालक समितिमा निहित हुनेछ । संस्थाले सञ्चालन गरेका बचत सेवामा तोकिए बमोजिम व्याज गणना एवं भुक्तानी गरिनेछ ।

७.१. व्याज दर निर्धारण

संस्थाले सञ्चालन गरेका बचत सेवाको व्याज निर्धारण सञ्चालक समितिले तोकेबमोजिम हुनेछ । यसरी व्याज दर निर्धारण गर्दा वित्तीय बजारमा रहेका प्रतिस्पर्धीहरूको कायम रहेको व्याजदरको विश्लेषणका आधारमा गरिनेछ ।

- क) संस्थाले व्याज दर निर्धारण तथा पुनरावलोकनको लागि बढिमा तीन महिनामा तोकिएको ढाँचामा बजार विश्लेषण प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्नेछ ।
- ख) संस्थाको बचत संकलन, ऋण लगानी र तरलताको सन्तुलनमा समस्या उत्पन्न भएमा जुनसुकैबेला बजार विश्लेषण गरी व्याजदर परिवर्तन गर्न सकिनेछ ।
- ग) व्याज दर निर्धारण गर्दा सहकारी विभाग र केन्द्रीय संघले जारी गरेका मापदण्ड, परिपत्र वा अन्य आधारहरूसँग सन्तुलित हुनेगरी गर्नुपर्नेछ ।

७.२. व्याज गणना र भुक्तानी

- क) सबै किसिमका बचतहरूमा दैनिक मौज्जातको आधारमा व्याज गणना गरिनेछ ।
- ख) गणना गरिएको व्याज प्रतिवेदन तयारपार्नुपूर्व खर्च व्यवस्था गरी दायित्वको रुपमा लेखांकन गर्नुपर्ने ।
- ग) आवधिक बचतमा बाहेक सम्पूर्ण बचतको व्याज सम्बन्धित खातामा भुक्तानी गरिनेछ ।
- घ) आवधिक बचतको व्याज तोकिएको अवधिमा सम्बन्धित सदस्यको ऐच्छिक बचत खातामा भुक्तान गरिनेछ ।
- ङ) सदस्यको बचतमा पाकेको व्याज प्रत्येक महिना/आर्थिक वर्षको त्रैमासिक वा अर्ध वार्षिक खाताबन्दीको समयमा सम्बन्धित खातामा प्रविष्ट गरिनेछ । तर आवधिक बचतमा भने सम्भौता बमोजिम वार्षिक रुपमा एकमुष्ट व्याज भुक्तानी गर्न यो कायविधि ले बाधा पार्ने छैन ।
- च) सदस्यको बचतमा व्याज भुक्तानी गर्दा नेपाल सरकारले निर्धारण गरेबमोजिम व्याज कर कट्टीगरी बाँकी रकम मात्र सदस्यहरूको खातामा प्रविष्टगर्नुपर्नेछ ।

८. खाता खोल्नु पर्ने

संस्थाले सञ्चालन गरेका बचत सेवामा सहभागि हुन चाहने सदस्यहरूले संस्थाले तोकेको प्रक्रिया पुरा गर्नुपर्नेछ ।

८.१. तोकिएको ढाँचामा निवेदन दिनुपर्ने ।

सदस्यहरूले बचत खाता खोल्दा संस्थाले तोकेको ढाँचामा निवेदन दिनुपर्नेछ ।

- क) ऐच्छिक बचत खाता खोल्ने निवेदन ढाँचा **अनुसूची १** बमोजिम हुनेछ ।
- ख) आवधिक बचत खाता खोल्ने निवेदन **अनुसूची २** बमोजिम हुनेछ ।

८.२. आवश्यक कागजात

संस्थाको कुनैपनि बचत सेवामा सहभागी हुन चाहने सदस्यहरूले देहायका कागजात साथ निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ ।

क)	तोकिएको ढाँचाको निवेदन फाराम	१ प्रति
ख)	नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि	१ प्रति
ग)	हालसालै खिचेको पासपोर्ट साईजको फोटो	२ प्रति
घ)	दस्तखत नमुना कार्ड	२ प्रति
ङ)	हकवालाको हालसालै खिचेको पासपोर्ट साईजको फोटो	१ प्रति
च)	सदस्यको परिचय खुल्ने (शेयर प्रमाणपत्र वा परिचय पत्रको प्रतिलिपि)	१ प्रति

८.३. शुल्क लाग्ने

संस्थाले बचत सेवालाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न बचत खाता खोल्दा देहाय बमोजिम शुल्क लाग्नेछ ।

- क) आवधिक बचत खाता निःशुल्क खोल्न पाईनेछ ।
- ख) अन्य ऐच्छिक खाता निःशुल्क खोल्न पाईनेछ ।
- ग) नियमित बचत खाता भने सदस्यता आवेदन फारामकै आधारमा खोल्ने छ । सो खाता खोल्दा प्रवेश शुल्क बाहेक अतिरिक्त शुल्क लाग्ने छैन ।
- घ) कार्यविधि मा लेखिएको व्यवस्था बाहेक विशेष समारोह, उत्सव वा अन्य कुनै अवसरमा वा संस्थाको वित्तीय संरचना व्यवस्थापनको लागि बचत वृद्धिको आवधिक अभियान सञ्चालनको क्रममा खाता खोल्ने शुल्क नलाग्ने गरी सञ्चालक समितिले निर्णय गर्न सक्नेछ ।

९. बचतको भुक्तानी

सदस्यहरूले संस्थामा खाता खोली आफ्नो नाममा जम्मा गरेको रकम आफ्नो आवश्यकताको समयमा फिर्का पाउनु उनिहरूको अधिकार हुनेछ । तर संस्थाले बचतलाई व्यवस्थित गरी सदस्यहरूको आर्थिक जीवन र संस्थाको संस्थागत दीर्घो विकासको लागि विशेष व्यवस्था गर्न भने यो कार्यविधि ले बाधा पार्नेछैन । संस्थाले देहायको अवस्थामा बचत फिर्ता (भुक्तानी) दिनुपर्ने छ ।

- क) संस्थाले जारी गरेको **अनुसूची ३ र चेक स्लीप** बमोजिमको भुक्तानी पुर्जामा तोकिएका विवरण भरी दस्तखत नमूना अनुसारको दस्तखत गरी पेश गरेमा ।
- ख) संस्थामा रहेको मागकर्ता सदस्यको व्यक्तिगत खातामा पर्याप्त रकम भएमा ।
- ग) मागकोलागि पेश भएका सबै विवरण ठीक भएमा
- घ) खाता खोल्दा तोकिएको अवधि पुरा भएमा
- ङ) जुनसुकै कारणले संस्थाको सदस्यता खारेज भएमा
- च) माथि जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि अवधि निश्चित गरी स्वीकार गरिएको बचत र न्यूनतम राख्नुपर्ने भनि कार्यविधि गत व्यवस्था भएको रकम भने सदस्यले माग गरेको अवस्थामा उक्त अवधि पुरा नहुँदै भुक्तानी दिन संस्था बाध्य हुनेछैन ।
- छ) नियमित बचत सामान्यतः सदस्य कायम रहँदाको अवस्था सम्म फिर्ता हुनेछैन । सदस्यले यस्तो बचतमा रहेको रकमलाई जमानत दिई ऋण सुविधा प्रयोग गर्नसक्नेछन् । तर सदस्यलाई कुनै दीर्घ रोग लागेर वा शारीरिक अशक्त भई वा वृद्धावस्थाका कारण ऋण लगानी गर्दा फिर्ता गर्न सक्ने मनासिव अवस्था नरहेको अवस्थामा भने आंशिक रूपमा सदस्यको आवश्यकता र चाहना अनुरूप

यस्तो रकम फिर्ता लिन सक्नेछन् । (संस्थाले यस्तो बचत फिर्ताको लागि सदस्यको उमेर सीमा र फिर्ता गर्ने प्रतिशत भने सदस्यको अवस्थितिको आधारमा निर्धारण गर्न सक्नेछ ।)

- छ) आवधिक बचत भने तोकिएको समयसीमा पुरा नहुँदै फिर्ता गरिने छैन । यस्तो बचत जमानतमा ऋण लगानी गर्ने कायविधि संस्थाले अबलम्बन गर्नेछ । तर यदी कुनै कारणवश कुनै सदस्यले अवधि पुरा नहुँदै खाता बन्द गर्न चाहेमा तीन महिना नपुग्दै भएमा बचत रकमको १ प्रतिशत, तीन महिना भन्दा बढि अवधि भएको खाताको हकमा पछिल्लो तीन महिनामा भुक्तानी गरेको व्याज रकम बराबर हर्जना स्वरुप कटाई बाँकी रकम मात्र भुक्तानी गर्नुपर्नेछ ।

१०. भुक्तानी स्वीकार्य हुने

सदस्यहरुले संस्थामा बचत गर्दा नगद मार्फत गर्नुपर्नेछ । नगदको अतिरिक्त, संस्थामा रहेको अन्य कुनै आफ्नो वा अन्य कुनै सदस्यको नाममा रहेको खाताको प्रक्रिया पुरा गरी आएको भुक्तानी पुर्जा उक्त खातामा रहेको मौज्जात रकमले थेग्ने सम्म स्वीकार गर्न सकिनेछ । तर अन्य बैंकको चेक भुक्तानी स्वीकार गर्न संस्था बाध्य हुने छैन ।

११. बिलम्ब शुल्क लाग्ने

संस्थामा बचत गर्ने प्रत्येक सदस्यले आफूले स्वीकार (घोषणा) गरे अनुरूपको रकम अनिवार्य रुपमा संस्थाले तोकेको अवधिभित्र जम्मा गरिसक्नुपर्ने छ । तोकिएको समयमा बचत जम्मा हुन नआएमा घोषित न्यूनतम रकमको पाँच प्रतिशतले हुन आउने अतिरिक्त रकम बिलम्ब शुल्क बुझाउनुपर्ने छ । तर यस्तो रकम मासिक रु.५/- वा एकमुष्ट बुझाउँदा मासिक बचत दर भन्दा बढि हुने गरी लिईने छैन ।

१२. खाता बन्द

सदस्यले आफ्नो सदस्यता त्याग गरेमा संस्थामा भएका सबै खाताहरु स्वतः बन्द हुनेछन् । सदस्यता त्याग गरी वा अवधि पुरा भई वा सदस्यको स्वेच्छाले वा अन्य जुनसुकै कारणले संस्थामा रहेको खाता बन्द गर्दा संस्थाले तोकेको खाता बन्दी शुल्क बुझाउनु पर्नेछ । खाता बन्द गर्न चाहने सदस्यले **अनुसूची ४** मा तोकिएको ढाँचामा तोकिएको शुल्क सहित निवेदन दिनुपर्नेछ ।

तर नियमित बचत र आवधिक बचतको खाता बन्दीको लागि क्रमशः **अनुसूची ५** र **अनुसूची ६** मा तोकिएको ढाँचामा तोकिएको शुल्क सहित निवेदन दिनुपर्ने छ । नगदमा शुल्क भुक्तानी गर्न असमर्थ सदस्यको खाताबन्दीमा भने सदस्यको स्वीकृतिमा सोही खातामा रहेको रकमबाट कट्टा गर्न सकिनेछ ।

१३. बचतको अभिलेख राख्नु पर्ने

संस्थामा सदस्यले राखेको बचतलाई व्यवस्थित गर्न सम्पूर्ण सदस्य एवं खाताहरुको छुट्टा छुट्टै र एकै प्रकृतिका बचतको संयुक्त विवरण प्राप्त हुने गरी **अनुसूची ७** मा तोकिएको ढाँचामा अद्यावधिक गर्नुपर्ने छ ।

१४. बचतमा हक लाग्ने

- (क) संस्थामा जम्मा गरेको सबै प्रकारको बचत रकममा सदस्य जीवित रहुन्जेलसम्म अरु कसैको हकदावी लाग्ने छैन ।
- (ख) रकम भिक्त आउदा सदस्यको मन्जुरी प्राप्त गर्ने व्यक्तिले रकमको भुक्तानी पाउने छ ।
- (ग) सदस्यको मृत्यु भएमा निजले ईच्छाएको व्यक्ति वा कानून बमोजिमको हकवालाको हक लाग्ने छ । कानून बमोजिमको हकवाला र ईच्छाएको व्यक्ति फरक भई तोकिएको समय भित्र दुवै पक्षबाट मृत्यु दर्ताको प्रमाण सहित दावी गर्न आएमा द्वीपक्षीय समझदारी बमोजिम वा अदालती प्रक्रियाबाट टुङ्गो लागेपश्चात मात्र कानूनले तोकेको व्यक्तिको नाममा भुक्तानी दिईनेछ ।
- (घ) सदस्यले कसैलाई ईच्छाएको रहेनछ भने प्रचलित कानून बमोजिमको हकदारको हक लाग्नेछ।
- (ङ) सदस्यको मृत्यु भएको १ वर्षसम्म पनि कुनै व्यक्तिबाट निजको नाममा रहेको बचतमा दावी गर्न नआएमा संस्थाले सार्वजनिक सुचना प्रकाशित गरी दावी माग गर्नेछ । यसरी सुचना गर्दा समेत कसैको दावी नआएमा त्यस्तो बचत रकम स्वतः संस्थाको जगेडा कोषमा सारिनेछ ।

१५. खारेजी तथा बचाउ

- क) संस्थाबाट यसपूर्व भए गरेका सबै प्रकारका बचतहरू यसै कायविधि अनुसार भए गरेको मानिने छ ।
- ख) यो कायविधि लागु भएको मितिदेखि यसपूर्व कार्यान्वयनमा रहेको बचत कायविधि स्वतः निष्क्रिय हुनेछ ।
- ग) यो कायविधि को व्याख्या, संशोधन र खारेजी गर्ने सम्पूर्ण अधिकार सञ्चालक समितिमा निहित हुनेछ ।

म यस संस्थाको सदस्य नं. .... को सदस्य भई विगत ..... दिन/महिना/वर्ष देखि नियमित बचत एवं संस्थाले आयोजना गरेका अन्य क्रियाकलापहरुमा समेत तोकिएको जिम्मेवारी अनुरूप क्रियाशिल रहँदै आएको छु । मलाई संस्थाले सञ्चालनमा ल्याएको ..... बचतमा सहभागी भई बचत गर्ने ईच्छा भएकोले संस्थाले तोकेको नियमानुसार हुने गरी खाता खोली पाउँ भनि तपसिल बमोजिमका कागजात सहित यो निवेदन गरेको छु ।

उमेर : वर्ष परिवार सदस्य संख्या : औसत मासिक आमदानी :
आमदानीको मुख्य श्रोत : पेशा : निवेदकको हस्ताक्षर :

हकवालाको नाम : हस्ताक्षर :
हकवालाको उमेर : वर्ष जन्म मिति :
खातावाला सँगको नाता :

शेयर सदस्यताको प्रतिलिपि प्रमाणपत्र	थान १ (एक)
हालसालै खिचेको पासपोर्ट साईजको फोटो	थान २ (दुई)
हकवालाको नागरिकताको प्रतिलिपि	थान १ (एक)
हकवाला संगको नाता प्रमाणित प्रमाणपत्र	थान १ (एक)
दस्तखत नमना कार्ड	थान २ (दुई)

खाता नं. : खातामा रहने न्यूनतम रकम : रु.
खाता सञ्चालनको न्यूनतम अवधि : ..... महिना/अवधि

11

राष्ट्रिय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि. भरतपु ०३, चितवन

आवधिक बचत खाता खोल्ने आवेदन फाराम

व्यवस्थापकज्यू,

म यस संस्थाको सदस्य नं. .... को सदस्य भई विगत ..... दिन/महिना/वर्ष देखि नियमित बचत एवं संस्थाले आयोजना गरेका अन्य क्रियाकलापहरुमा समेत तोकिएको जिम्मेवारी अनुरूप क्रियाशिल रहँदै आएको छु ।

अतः यस संस्थामा रु..... (अक्षरूपी .....) रहने गरी ..... महिने बचत खाता सञ्चालन गर्ने ईच्छा भएकोले संस्थाले तोकेको नियमानुसार हुने गरी खाता खोली पाउँ भनि तपसिल बमोजिमका कागजात सहित यो निवेदन गरेको छु ।

व्यक्तिगत विवरण

उमेर : ..... वर्ष

पेशा :

परिवार सदस्य संख्या :

रकम प्राप्त भएको श्रोत :

निवेदकको हस्ताक्षर :

हकवाला सम्बन्धी विवरण

हकवालाको नाम :

हस्ताक्षर :

हकवालाको उमेर :

वर्ष

जन्म मिति :

खातावाला संगको नाता :

तपसिल

शेयर सदस्यताको प्रतिलिपि प्रमाणपत्र

थान १ (एक)

हालसालै खिचेको पासपोर्ट साईजको फोटो

थान २ (दुई)

हकवालाको नागरिकताको प्रतिलिपि

थान १ (एक)

हकवाला संगको नाता प्रमाणित प्रमाणपत्र

थान १ (एक)

दस्तखत नमुना कार्ड

थान २ (दुई)

कार्यालय प्रयोजनको लागि

खाता नं. :

व्याज दर : .... %

खाताको भुक्तानी दिनुपर्ने मिति :

खातामा रहने रकम : रु.

व्याज भुक्तानी तरिका : मासिक/त्रैमासिक/अर्धवार्षिक/वार्षिक

कागजात जाँच गर्ने :

स्वीकृत गर्ने :

राष्ट्रिय बचत तथा ऋण
सहकारी संस्था लि.
भरतपुर ०३

भुक्तानी पुर्जा

सि.नं. :

नाम	
उद्देश्य	
खातामा रहेको रकम	
यसमा अंकित रकम	
खातामा बाँकी रकम	

खातावालाको नाम :
खाता नं. :

राष्ट्रिय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.
भरतपुर ०३, चितवन

भुक्तानी पुर्जा

सि.नं. :

श्री..... वा यो भुक्तानी
पुर्जा लिई आउने व्यक्तिलाई यस पुर्जामा अंकित रकम रु.
..... (अक्षरूपी) .....
.....) भुक्तानी दिनुहोला ।

खातावालाको नाम :
खाता नं. :

अनुसूची ४

(ऐच्छिक बचत खाता बन्द गर्ने निवेदन)

श्रीमान् व्यवस्थापकज्यू,

राष्ट्रिय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

विषय : खाताबन्दी सम्बन्धमा ।

उपर्युक्त विषयमा म यस संस्थाको सदस्य नं..... को सदस्य भई विगत ..... वर्षदेखि यस संस्थामा वित्तीय कारोबार गर्दै आएकोमा मेरो नाममा यस संस्थामा सञ्चालनमा रहेको ऐच्छिक (कुन प्रकारको ऐच्छिक बचत हो सो खुलाउने) बचत खाता नं. .... को खाता नियमानुरा बन्द गरिपाउन यो निवेदन पेश गरेको छु । खातामा कारोबारको लागि यस संस्थाबाट प्रदान गरिएको भुक्तानी पुर्जाको बाँकी प्रति समेत यसैसाथ संलग्न राखेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

निवेदक

नाम : .....

सदस्यता नं. : .....

ठेगाना : .....

अनुसूची ५

(नियमित बचत खाता बन्द गर्ने निवेदन)

श्रीमान् व्यवस्थापकज्यू,

राष्ट्रिय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

विषय : नियमित बचत खाता बन्द गरी पाउँ ।

उपर्युक्त विषयमा म यस संस्थाको सदस्य नं..... को सदस्य भई विगत ..... वर्षदेखि यस संस्थामा वित्तीय कारोबार गर्दै आएकोमा म ..... कारणले यस संस्थाको सदस्य रही कारोबार गर्न असमर्थ भएकोले नियमानुसार मेरो सदस्यता खारेज गरी बाँकी रकम सावाँ व्याज समेत भुक्तानी पाउन मेरो सदस्यता प्रमाणपत्र समेत यसैसाथ संलग्न राखेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

निवेदक

नाम : .....

सदस्यता नं. : .....

ठेगाना : .....

अनुसुची ६

(आवधिक बचत खाता बन्द गर्ने निवेदन)

श्रीमान् व्यवस्थापकज्यू,
राष्ट्रिय बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लि.

विषय : आवधिक खाताबन्दी सम्बन्धमा ।

उपर्युक्त विषयमा म यस संस्थाको सदस्य नं..... को सदस्य भई मिति ..... मा रु.....
मार्फत ..... वर्षे/महिने आवधिक बचत खाता सञ्चालन गरेकोमा उल्लेखित अवधि पुरा भएकोले खाता
बन्द गरी नियमानुसारको सावा र व्याज भुक्तानी गरिपाउन आवधिक बचत प्रमाण पत्र समेत यसैसाथ संलग्न
राखेको व्यहोरा अनुरोध छ ।

निवेदक

नाम : .....

सदस्यता नं. : .....

ठेगाना : .....

अनुसुची ७

(बचतको अभिलेख किताब)

बचतको किसिम :

बचतकर्ताको नाम :

सदस्यता नं. :

बचत खाता नं. :

मिति	विवरण	भौचर नं.	खाता नं.	डेबिट	क्रेडिट	मौज्दात